

Rapport Controleresultaten nalevingsmeting fruit 2012 WGB

DATUM
30-05-2013

OMSCHRIJVING
Evaluatierapport controles bij fruittelers 2012

AUTEUR
NVWA
Divisie L&N

0 SAMENVATTING

De naleving in de fruitteelt is sinds 2008 niet verbeterd. Nog steeds is er in ongeveer een derde van de controles sprake van een overtreding. Deze overtredingen hebben vooral te maken met het gebruik van niet toegelaten middelen in de teelt. In enkele gevallen waren de stoffen ook niet toegelaten in Nederland. De NVWA zal, naast controles in 2013, in overleg treden met de sector en het Ministerie om de resultaten van deze nalevingsmeting te bespreken.

1 INLEIDING

De NVWA heeft, na een eerste nalevingsmeting in 2008, in 2012 onderzoek gedaan naar het naleefgedrag van de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden bij 100 fruitteeltbedrijven. Deze bedrijven werden aselekt aangewezen uit het volledige bestand van fruitteeltbedrijven (open teelt). Tijdens de onderzoeken werd gekeken of fruittelers in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruikten en of deze middelen werden gebruikt volgens de geldende wettelijke gebruiksvoorschriften.

Controles werden uitgevoerd op de volgende aspecten:

- a. gebruik van in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen;
- b. gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in strijd met de voorschriften;
- c. zorgvuldig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen, restanten en verpakkingen;
- d. voorhanden of in voorraad hebben van niet meer toegelaten gewasbeschermingsmiddelen;
- e. beschikken over een geldig bewijs van vakbekwaamheid (spuitlicentie);
- f. voldoen aan de administratie verplichtingen bestaande uit een gewasbeschermingsmiddelenplan en een volledige en actuele spuitregistratie.;
- g. opvolgen van de verplichtingen op grond van hygiëne verordeningen.

Deze toetsingsaspecten zijn gecontroleerd door een fysieke controle van de aanwezige voorraad gewasbeschermingsmiddelen op het bedrijf, aan de hand van de spuitregistratie en de inkoopgegevens van gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast is op elk bedrijf een gewasmonster genomen dat is onderzocht op de aanwezigheid van werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen.

Bij de gecontroleerde bedrijven zijn 100 gewasmonsters genomen van 9 soorten fruit:

- peren, (56 monsters)	- rode bessen (3 monsters)
- appels (23 monsters)	- pruimen (2 monsters)
- blauwe bessen (6 monsters)	- frambozen (2 monsters)
- druiven (4 monsters)	- zwarte bessen (1 monster)
- kersen (3 monsters)	

2 RESULTATEN

Algemeen

Uit de geanalyseerde 100 gewasmonsters bleken 58 monsters in Nederland én in de teelt toegelaten gewasbeschermingsmiddelen te bevatten. Dit levert een algemeen nalevingsniveau op van 58%. In 2008 was dit 62%.

In 5 bladmonsters werden lage gehalten van werkzame stoffen aangetoond, waarbij uit onderzoek bleek dat deze door een toepassing op een naast gelegen perceel de boomgaard in waren gewaaid. Als we dit gegeven laten meewegen in het nalevingsniveau dan verschuift het naar 63%. Dit is zo ongeveer identiek met het nalevingsniveau uit 2008.

31 van de 56 perenbladmonsters bleken niet in de peren toegelaten stoffen van gewasbeschermingsmiddelen te bevatten, bij appelbad bleek dit in 5 van de 23 monsters te zijn.

In 56 monsters werden lage gehalten van de werkzame stof folpet aangetoond. Gebleken is dat geen gewasbeschermingsmiddelen met deze werkzame stof waren gespoten maar dat gewasbeschermingsmiddelen met de werkzame stof captan, waren vervuild met folpet. Indien in de monsters folpet was aangetoond, zijn daarover geen maatregelen tegen de telers genomen.

Uitgespitst naar de verschillende handhavingaspecten zijn de resultaten van de 100 gecontroleerde bedrijven als volgt:

A. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Niet toegelaten middelen in monsters

Alle werkzame stoffen die in de monsters werden gevonden kenden een Nederlandse toelating.

Gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen in strijd met de voorschriften

In 42 monsters werden één of meerdere gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen die niet in de betreffende teelt waren toegelaten. Tegen 16 bedrijven werd een boeterapport opgemaakt vanwege het niet in acht nemen van de gebruiksvoorschriften: bij 11 bedrijven vanwege het gebruiken van niet in de teelt toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en bij 5 bedrijven bleek dat de restricties bij het gebruik niet waren opgevolgd¹.

Bij 9 bedrijven is volstaan met een schriftelijke waarschuwing (WB) omdat geringe hoeveelheden, niet in de teelt toegelaten werkzame stoffen in de monsters werden aangetroffen. Uit nader onderzoek bleek dat deze stoffen hoogstwaarschijnlijk op het gewas zijn gekomen vanwege het niet goed reinigen van de spuitapparatuur na een vorig gebruik.

De overige bedrijven, waarin zeer lage gehalten van niet in de teelt toegelaten stoffen van gewasbeschermingsmiddelen waren aangetoond, kregen geen sanctie opgelegd. Onderzoek toonde aan dat de lage gehalten buiten schuld van de teler op het gewas waren gekomen (waaronder 5 aangetoonde situaties van overwaaien van middelen, gebruikt op naast de boomgaard gelegen percelen).

Buitenlandse gewasbeschermingsmiddelen en voorraad

Tegen één fruitteler is een boeterapport opgemaakt vanwege het op voorraad hebben van een niet in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddel (middel uit het Verenigd Koninkrijk).

Bij 12 bedrijven werden oude/vervallen middelen aangetroffen. Deze werden op een overzicht vermeld en de fruitteler kreeg de gelegenheid deze naar een erkend inzamelaar van chemisch afval te brengen. Vervolgens stuurde de teler het overzicht, ondertekend door het bedrijf dat de middelen heeft ingenomen, naar de inspecteur. Indien de vervallen middelen op deze wijze zijn afgevoerd, werd geen sanctie opgelegd. In alle gevallen zijn de overzichten ondertekend geretourneerd.

¹ 2 maal spuiten vóór de datum van 1 mei waar dat pas na die datum is toegestaan en 3 maal vanwege het vaker toepassen dan is toegestaan, hetgeen bleek uit de spuitregistratie.

B. Administratieve voorschriften en overige aspecten

Gewasbeschermingsplan/spuitregistratie/spuitlicentie.

83 bedrijven hadden een gewasbeschermingsplan en hielden volledige spuitregistratie bij, conform wet- en regelgeving. 17 bedrijven voldeden niet aan deze wettelijke administratieve verplichtingen.

Bij 3 fruittelers werd geconstateerd dat de spuitadministratie onvolledig was en essentiële gegevens ontbraken. Daarom is aan deze fruittelers een schriftelijke waarschuwing uitgereikt.

Bij de overige fruittelers werden de kleine tekortkomingen gedurende de controle hersteld en werden deze controles als AC afgedaan ("akkoord na correctie" of "mondelinge waarschuwing").

Tijdens de inspectie bleek op 2 bedrijven dat de ondernemer niet beschikte over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid. In beide gevallen werd een schriftelijke waarschuwing opgemaakt.

Lozingenbesluit open teelt een veehouderij.

Tijdens de bedrijfscontroles kon niet worden nagegaan of de emissiebeperkende maatregelen tijdens het toepassen werden opgevolgd. De NVWA voert al enkele jaren controles uit tijdens het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. De resultaten van deze 'toepassingscontroles' zijn beschreven in andere rapportages.

Hieruit blijkt dat in de fruitteelt met name de emissiebeperkende voorschriften onvoldoende worden opgevolgd: in 2010 konden van de 66 geïnspecteerde toepassingen in het fruit, bij 53 inspecties worden getoetst of de emissiebeperkende voorschriften in acht waren genomen. In 23 gevallen bleken deze niet te worden opgevolgd (43%).

In 2011 betrof het in totaal 48 toepassingen in het fruit waarvan 36 inspecties tevens op de emissiebeperkende voorschriften. Bij 12 toepassingen werd geconstateerd dat de emissiebeperkende voorschriften niet in acht waren genomen (33%).

In 2012 betrof het in totaal 31 toepassingen in het fruit waarvan 26 inspecties tevens op de emissiebeperkende voorschriften. Bij 11 toepassingen werd geconstateerd dat de emissiebeperkende voorschriften niet in acht waren genomen (42%).

Hygiëneverordening en zorgvuldigheid

Tijdens de controles bij alle 100 bedrijven bleek dat aan de eisen van de hygiëneverordeningen werd voldaan. Wel werd op 1 bedrijf geconstateerd dat de gewasbeschermingsmiddelen op een onveilige plaats werden bewaard. Op alle andere bedrijven werden met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen geen onveilige situaties aangetroffen.

3 DISCUSSIE

In vergelijking met 2008 waarin de eerste nalevingsmeting is gedaan is de situatie in de fruitteelt anno 2012 vergelijkbaar. De fruitteelt bestaat nog steeds uit ongeveer 3200 telers. Opvallend is wel het lage bedrijfsrendement in 2011. Voor bijna elke teler was dat een moeilijk jaar en waarschijnlijk ook het slechtste in de afgelopen 5 jaar. Deze bedrijfsresultaten hebben vermoedelijk een behoorlijke impact gehad op de wens/mogelijkheid om te investeren en/of innoveren.

De NVWA ziet grofweg 2 categorieën bedrijven, enerzijds de kleine bedrijven die telen zoals ze al jaren doen en waar weinig innovatie plaatsvindt en anderzijds een groep grotere bedrijven die meer mogelijkheden heeft, wel wil innoveren en met de tijd wil meegaan. Van deze laatste groep geldt dit vooral voor bedrijven met een eigen handelscomponent.

Tijdens de controles wordt ook ervaren dat de telers zich vooral richten op het residu van gebruikte middelen op de eindproducten. Dit vanwege de strenge eisen van de afzeter-

ganisaties. Echter, gedurende de teelt is men minder bezig met het handelen volgens de wettelijk gebruiksvorschriften (zoals aantal malen per seizoen toepassen en gebruik van (kant)doppen). De NVWA ervaart met andere woorden dat eisen rondom voedselveiligheid belangrijk zijn voor fruitteelers, maar men de eisen ten behoeve van milieu als minder relevant lijkt te ervaren.

Dit beeld past bij het resultaat van de nalevingsmeting uit 2012: nog steeds blijkt dat in ongeveer 40% van de monsters niet toegelaten werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen worden aangetroffen. Het gaat hier vooral om middelen die in andere teelten wel zijn toegelaten.

Bij het huidige beeld van de sector past ook de bevinding dat bij 15% van de gecontroleerde bedrijven niet meer toegelaten gewasbeschermingsmiddelen in de voorraad werden aangetroffen. Deze middelen zijn van de bedrijven afgevoerd en het bewijs van inlevering is ter verantwoording aan de inspecteur verstrekt. Uiteindelijk heeft dit niet tot sancties geleid. Wel is dit een indicatie dat een deel van de telers onvoldoende belang hecht aan het up to date houden van het bedrijf.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De resultaten uit deze nalevingsmeting laten zien dat de naleving in de fruitteelt niet verbeterd is. Voornaamste probleem is gebruik en toepassing van niet in de teelt toegelaten middelen. Ook is de administratie te vaak nog niet op orde. Door de eisen van de afzetmarkt let men wel erg op de residuen op het product. Men lijkt de directe afzetbelangen hoger te achten dan de milieueisen.

De vraag is nu hoe dit in gezamenlijkheid tussen teler, overheid en bedrijfsleven wel verbeterd kan worden. De NVWA ziet vanuit haar rol als vervolg op deze resultaten onderstaande acties.

Belangrijkste aanbevelingen:

- De resultaten en te nemen acties bespreken met de beleidsdirectie, aangezien het nalevingsniveau niet verbeterd ten behoeve van een doelmatige handhavinginszetzet.
- Overleg met de sector via de klankbordgroepen om resultaten en vervolgacties te bespreken.
- Hercontrole bij elke bedrijf dat minimaal een schriftelijke waarschuwing heeft ontvangen (37).
- Blijvende inzet op toepassings- of administratieve controles met speciale aandacht voor percelen aan sloten en het gebruik in de eerste 14 meter op deze percelen. Dit gezien de overtredingen met betrekking tot emissiebeperkende maatregelen.

Aanvullende acties:

- Omdat uit de totale populatie van fruitteelers aselekt bedrijven voor inspectie zijn geselecteerd, zijn er veel inspecties bij telers van peren en appels geweest. De teelten die minder vaak voorkomen, zoals bessen, kersen pruimen en frambozen zijn weinig controles uitgevoerd. In 2013 zullen daarom controles worden uitgevoerd in fruitgewassen waarvan in 2012 een klein aantal monsters zijn genomen. NB: in een afzonderlijke controleproject in 2011 zijn in de teelt van druiven 37 monsters genomen waarbij in 5 monsters niet toegelaten werkzame stoffen van een gewasbeschermingsmiddel werden aangetoond.
- Bij diverse fruitteeltbedrijven worden niet meer toegelaten gewasbeschermingsmiddelen in voorraad gehouden die niet meer worden gebruikt. Via de media kunnen de fruitteelers worden gewezen op de mogelijkheden om verantwoord van deze voorraden af te komen. Hiervoor kan tevens worden aangesloten bij projecten die het afvoeren van vervallen gewasbeschermingsmiddelen stimuleren, zoals 'de bezem door de kast'.